

FØROYA SOSIAL-DEMOKRATUR

FRÆLSI

JAVNAÐUR

BRÓÐURSKAPUR

Nr. 44

Lýsingaprisur fyri mm: 12 oyru á
1. síðu, 10 oyru á 3. og 4. síðu

Týsdagin 5. november 1946

Bláðið verður bílagt á posthúsinum, og
kostar kr. 2,00 + porto um fjórðingsárið

20 árg.

Hin fjelstødugi

„Hann skiftir lit sum ein
kamelón.“

Fundarmaður.

„Áðrenn hanin gól aðru
ferð, avsvór hann loysing-
ina triggjar ferðir.“

Fundarmaður.

Thorstein Petersens tvístøða — ein her, onnur har — og mangar ferðir fjölstøður.

Eitt eyðkenni við Th. Petersen,
formanni fólkaflokksins, er, at eingin
veit, hvar hann politiskt flýtur
til tær ymsu tíðirnar. Hann skiftir,
sum maðurin segði politiskan lit sum
kamelónin.

Hvør kann hava álit á einum tíl-
ikum fýrara?

Her skulu verða tikin fram nýkur
dómi, ið geva svarið, at
eingin veljari kann ella má hava
álit á honum sum politiskum fýrara.

Thorstein Petersens tvístøða til grundlógina.

Sum kunnugt hevur Th. Petersen
og fólkaflokksmenn ofrað rúgvur av
orðum uppá at dýra fyri fólki, at
grundlógin ikki geldur fyri Føroyar.
Men kortini hevur hann sambært
hesa somu grundlóg latið seg:
valt inn á ríkisdagin danska,
valt í kommissjónina dansku, ið
er sett fyri at bróta ta dansku
grundlógina.

Altso:

Eitt í Føroyum, og annað í Danmark

I uppritnum frá teim munnligu
samráðingum í Keypmannahavn
sigur Th. Petersen viðvíkjandi
grundlógini dansku:

2. fundur, síðu 11:

Th. Petersen: „Vi mener, at
en Nyordning kan gennemføres uden
en dansk Grundlovsændring.“

10. fundur, síðu 50:

„Th. Petersen henviste til sine
skriftligt affattede Betragtninger
vedrørende Lovgivningsmagt for
Lagtinget, der forudsætter en
Grundlovsændring.“

Síðu 66:

„Th. Petersen. Man kender vor
principielle Stilling. Vi har ikke
arbejdet for en endelig Ordning, men
har ønsket en Grundlovsændring
med Lovgivningsmagt for Lagtinget
under videre Rammer end Forsla-
gets.“

Vi ønsker, at der i Pkt. 2 indføres
en Bestemmelse om, at „Spørgsmaal-
et om Grundlovsændring holdes
aahent.“

Aftur:

Eitt í Føroyum og annað í Danmark!

Fullveldi og loysing her og ríkisfelagsskap har.

Til seinasta lögtingsval dukaði Th.
Petersen og fólkaflokksmenn við
fullveldis og loysingarherrópum, so
tað rungaði í.

Men tá ið valt var, og Th. Petersen
kom niður, ljóðaði heldur smæði frá
honum, at hann vildi einans hava

eina realitión við Danmark!

I næstseinastu tingsetu rópaði
hann, so tað gælt í homrum:

„Eg havi ikki verið loysingar-
maður!“

„Eg ikki loysingarmaður!“

„Eg verði ikki loysingarmaður!“

Men nú, aftaná fólkaatkvøðuna, ið
einans eftir hansara egnu skriftligu
„analysisu“, útgreiðan, gav stív 48 %
fyri loysing, rópar hann: *loyst er og
leyst skal verða*, og at hann altíð
hevur meint og steynt móti loysing,
einum sjálvstøðugum ríki.

Og niðri á samráðingarfundunum

ljóðar frá honum:

Si upprit frá Danmarkarfund-

um, síða 67, 14. fundur:

„Th. Petersen: Med Udtrykket

„indenfor det danske Rige har vi
strakt os meget langt, nemlig til
Status quo i den statsretlige Stil-

ling.“

Við í sínum uppskoti at siga:

„Færøernes Stilling indenfor Riget
opretholdes som hidtil“, hevur Th.
Petersen verið fyri einum ríkis-
felagsskapi.

Sama ljóðaði

Eitt í dag, annað í morgin, ein
støða her, onnur har, sjálvt um ikki
ár, ja mánaður er imillum.

Serkurs í fjór sum tað ein- asta sáliggerandi, og í ár felags kurs við Danir sum tað besta.

Seinasta lögtingsval varð broytt til
at vera eitt pundsvál istaðin fyri
eitt stjórnarval, sum tað skuldi haft
verið. Hetta gjörði Th. Petersen við
at halda fram, at tað var sjálvur
grundstrongurin í stjórnarspurning-
inum, at vit høvdu okkara kurs, og
um vit komu at hava somu kurs sum
Danir, vildi alt okkara almenna og
privata fíggjarlív fara í skejar.

Men í samráðingum við Danir í
Keypmannahavn í ár sigur hann,
samanber uppritið frá 6 fundi, síðu
35:

„Th. Petersen anser det for nød-
vendigt at have en færøsk National-
bank — Virksomhed med Sæddel-
udstedelse, men gerne i nært Sam-
arbejde med Danmarks Nationalbank
og saa vidt muligt med samme
Kurs.“

Og í § 8 í sínum, Poul Petersens og
Richard Longs broytingaruppskoti
til ríkisstjórnaruppskotið sigur hann
saman við sínum tveimum felags-
monnum:

„Ordnningen af Møntvæsenet ved-
bliver at være den hidtil gældende.“

Sama tvístøða:

Rópar, so fjállini vilja rapla í
Føroyum uppá eina føroyska serkurs
— og niðri bedýrur hann, at best er
at hava felagskurs og felags mynt-
skipan.

Ein flaggstøða her, onnur niðri.

Meðan P. M. Dam undir viðgerð-
ini av ríkisstýrisins stjórnarupps-
koti heldur fast við, at tað skulu
vera skiparin og mánningin, sum
skulu vera avgerandi í flaggfóringar-
spurninginum, ger Th. Petersen seg
til talsmann fyri, at tað skulu vera
reiðararnir, ið skulu avgera flagg-
fóringina.

Uppritið síðu 52, 53 og 54:

„Dam: ... Flaget, som maatte ud-
formes saaledes, at det paa Fartøjer-
ne var Kaptajnerne og Mandskabet

og ikke Rederne, der afgjorde, hvil-
ket Flag Fartøjet skulde føre...“

„Th. Petersen: ... Med Hensyn
til Regeringsforslagets Bestemmelser
om Flagføring mente Th. Petersen,
at dette vel juridisk maatte forstaa-
som Valgfrihed for Rederne, ikke —
som Dam havde tænkt sig det — for
Skipperne.“

„Dam mente, at Valgfriheden burde
tilkomme Skipper og Mandskab og
ikke Rederne, da dette vilde kunne
medføre Flagvanskeligheder.“

Her siggja menn Th. Petersens
hug fyri fiskimonnum og skiparum
viðvíkjandi flagginum:

Hann setur reiðararnar fremst,
meðan hann við skiparum og fiski-
monnum her heima letist sum, at
hansara er: alt fyri teir.

Sama lagið:

Eitt í rólínum her — og annað niðri!

Th. Petersens grundir fyri lóggevuvaldið.

Nú leika Th. Petersen og hansara
menn sum óðir í, at teir vilja hava
lóggevuvald, tí, siga teir, at grundin
fyri at vinnulív okkara er so aftar-
laga, er, at vit ikki hava haft lóg-
gevuvald, t. v. s. rætt til tingið at
skipa fyri, at driftir verða styðjaðar
og settar á stovn.

Men har, ið á stendur, niðri, er
ræddin og stóðan óðrvisi, si nevnda
upprit síðu 16:

„Dam replicherede til Finansmini-
steren og Djurhuus. Han kunde
forstaa, hvis man fra dansk Side
nede kontrollerede Anvendelsen af
Statsmidler. Enig med Djurhuus i,
at Færøernes økonomiske Situation
før Krigen var meget daarlig. Det er
for at forhindre en Tilbagevenden
til disse Forhold og for at hjælpe
Økonomien paa Fode, at vi som et
Led i disse Bestræbelser maa have
Lovgivningsmagt for at disponere
over de økonomiske Kræfter og Mu-
ligheder paa Færøerne. Jo mindre
et Land er, jo mere radikalt maa
man gaa frem. Det vil ikke skade
det gode Forhold mellem Danmark
og Færøerne.“

„Th. Petersen kan ikke tiltræde
Dams Motivering for Lovgivnings-
magten og Bevillingsmyndigheden,
men mener, at netop det private
Initiativ og Ansvar, som vi ønsker,
skal føre det færøske Samfund
frem.“

Og á síðu 36 frá 6. fundi stendur:

„Th. Petersen: ... vilde fortræk-
ke Bank-Financierung frem for Fi-
nanciering ved offentligt Laan. Hans
egen Bank arbejder bl. a. med Laan
herne fra for at placere Penge i
færøsk Erhvervsliv.“

Menur er.

Meðan javnaðarmenn vilja hava
lóggevuvald fyri at gera okkum til
harrar yvir landsins orku at tæna
samfelagnum soleiðis, at allir mögu-
leikar verða samskipaðir og nýttir
óllum til gagns, sigur Th. Petersen,
at hann vil hava lóggevuvald fyri at
hítt privata skal hava einarétt til
„Initiativ og det Ansvar, som vi
ønsker skal føre det færøske Sam-
fund frem.“

Meðan javnaðarmenn vilja hava, at
hítt almenna skal veita lán og stud-
ning til fiskimenn og samtøkur at seta
virki á stovn, heldur Th. Petersen,
fram, at hítt almenna skal ikki veita

lán, men einans vanligir bankar,
hvarvið hin minnimenti ongar
kjansir hevur at fáa sær skip og
virkir, tí bankar lána bara uppá 1.
prioritet og sjáldan meira enn 33 %
av skipsins ella virkisins virði.

Ræðulig tvístøða:

Her í Føroyum at tjákla fyri ar-
beidsmonnum og fiskimonnum, at
vit megu hava lóggevuvald fyri at
hjálpa teimum. Niðri fyri læstum
durum, tá ið eingin arbeidsmaður og
fiskimaður hoyrir, men har ið
spurningurin skal avgerast, berjist
almenna, at lóggevuvaldið skal
nýttast til at fáa lán og stuðul frá tí
almenna til fiskimenn og samtøkur.

Twístøðan til fólkaatkvøðuna

Tað er hvørjum veljara í frískum
huga, hvussu Th. Petersen undan
fólkaatkvøðuni skrivaði ta eina
greinina fyri og aðra eftir um

at tann, ið ikki vildi loysing,
skuldi stemma nei,

at allar atkvøður vildu koma at
telja við,

at yvir helvtin av øllum teim, ið
rætt hava at stemma, máttu vera
fyri, um uppskotið I ella II skuldi
verða samtykt,

at tað var betri at hava eitt val
ov nógv enn eitt val ov lítið, tí tað
ráddi um, at fólkið stóð aftan fyri
ta stjórnaravgerð, ið tikin varð.

Men aftan á valið skundar hann
sær at avgera, at nei-atkvøður og
blankir seðlar ikki skulu telja við,
og at einans 48 % av teimum, ið
vóru mótt við valborðið, skuldi
kunna taka ta avgerð, at loysing
skuldi verða tikin. Og kravið um, at
hava eitt nýtt val afturat fyri at fáa
eina týðiliga avgerð, avvisti hann
við øllum harðskapi og illstøðu.

Hvør kann hava álit á einum so
tvístøðugum og støðuskiftandi fýrara
og flokki!

Eingin!

Eingin, ið vil hava fastleika og
rættvís at ráða í landi okkara, má
tí velja fólkaflakkin, ið framvegis
kjósar sær tann tvístøðuga Th. Pe-
tersen til fýrara.

Veljari.

Sambands- menn!

Hesa ferð eiga tit at velja
lista C saman við gamla
sjálvstýrisveljarum og
javnaðarmonnum!

Tykkara hugsjón í stjórnarmál-
inum er verjan av ríkisfelagsskap-
inum, bú-, virkis- og lærdomsrætt-
inum saman við teirri dansku tjóð-
ini.

I hesum ganga tit saman við Fø-
roya javnaðarmonnum.

Men nú eru vit komnir út á loysing-
arræðina.

Og so lögið tað ljóðar, hevur
maður, ið hugsar um ta politisku
støðuna í dag grund til at seta fram
spurningin:

Hvør hevur størri skuld fyri,
at vit eru komnir til hesa